

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Poenitentiis Et Remissionibus. Titulus XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

ari, nihil preparatum & mediatum de domo deferre, sed sicut audit ita iudicare, & sicut se habet natura, decernere debet, c. iudicet, 3. q. 7.

Qui aliorum vitia punit, sua prius corrigere studeat, c. qui sine, 3. q. 7.

Victus victori in expensis damnatur, etiam in causa pecuniaria, c. calumniam, extr. eod.

DE POENITENTIIS ET REMISSIONIBUS.

Titulus XXXVIII.

Continuatio.

INter poenas refertur poenitentia, quae in varijs casibus loco poenae in commissi delicti correctionem & purgationem iniungitur, c. 1. ex eod. & c. poenitentia, dist. 3. eod.

Quid Poenitentia.

Poenitentia est quaedam dolentis vindicta puniens in se, quod dolet commississe. poena enim proprie dicitur lesio, quae punit, vindicans quod quisque commisit, c. poenitentia est, dist. 3. de poen.

Vnde dicitur Poenitentia?

Poenitere est, quasi poenam tenere. ille autem poenam tenet, qui semper vindicat, quod commississe dolet, vel ut semper puniat in se viciscendo, quod peccato commisit, d. c. poenitentia est, dist. 3. eod.

Quotuplex Poenitentia?

Duplex, interior & exterior. Interior est illa, de qua Augustinus ait: Omnis, qui voluntatis suae arbiter constitutus est, non potest inchoare novam vitam, nisi
vete-

veteris eum pœniteat. De exteriori loquitur Ambrosius super Epistolam ad Romanos. Gratia (inquit) Dei in Baptismate non requirit gemitum vel plañctum, non opus aliquod, sed solum contritionem cordis, & omnia gratis condonat: quæcunq; enim de pœnitentia faciendâ dicuntur, non ad exteriorē, sed ad interiorem, cordis videlicet cōtritionem, referenda sunt: sine qua nullus vnquam Deo reconciliari poterit, c. quis aliquando, §. ea verò, & §. est enim, dist. 1. eod.

Qua causa Efficiens?

Spiritus sanctus, & secundariò, voluntas sincera pœnitentis. Nec enim proprijs viribus humanis opus bonum adscribendum est, Ioan. 16. 1. Regum, ca. 2. Hier. 31. & 2. ad Timotheum, 2. ibi. ne fortè Deus det illis pœnitentiam; nec vera pœnitentia dicitur, nisi ex quadam cordis sinceritate omni æmulatione, odio, inuidia, alijsq; vitijs penitus repulsis præcesserit, c. falsas pœnitentias, dist. 5. & c. nihil prodest, dist. 3. eod.

Qua causa impulsiva?

Promissio Euangelij. Lex enim ostendit peccatum, terret & occidit conscientiam: hæc tandem querit solatium: Accedit Euangelium & promittit & confert credentibus & pœnitentibus salutem, seu remissionem peccatorum ad nouam vitam, c. ille rex, dist. 3. eod.

Qua Materia?

Peccatum, ad quo suggestionem, delectationem, vel consensione, peruenitur, c. sicut tribus, dist. 2. de pœnitentia. Omneq; genus delicti, ad cuius purgationem, pœnitentia iniungitur, c. 1. ext. eod.

Qua

Quæ Forma Pœnitentiæ?

Vera cōtritio cordis, per fidem directam in Euangelij promissionem: qua peccatorum remissio pœnitentibus conceditur facta, c. pœnitentiam, dist. 3. eod. & c. quæ aliquando, §. est enim, & §. si ne contritione, dist. 1. eo. Tres autem actiones pœnitentiæ, vide in c. tres sunt, dist. 1. eod.

Quæ Forma imponenda Pœnitentiæ?

Sicuti bonus atq; diligens Medicus non vno solo pharmaco, vel collyrio omnibus morbis medetur: sed, pro arbitrio, facultate sua, & pro morborum varietate, varijs vtitur, vt inquit glos. in c. vlt. dist. 29. Ita quoq; Sacerdos & vir bonus, pro personæ qualitate, & delicti atrocitate, vel leuitate, canonicas pœnitentias indicere debet, Alexan. Alensis, in 4. part. Summæ, q. 8. memb. 3. art. 1. Sūt enim pœnitentiæ omnes arbitrariæ hodiè: quæ admodum probant permulta iuris Pontificij loca, vt in c. de his, 50. dist. c. si monachus, 90. dist. c. tempora, 26. q. 6. & ibi glos. in c. quem pœnitet, c. mensuram, de pœnit. dist. 1. & c. significauit, & c. Deus qui, extr. de pœni. & remis. & ita sentit Abb. in c. at si clerici, §. de adulterijs, num. 3. & ibi Decius, nu. 6. & Alci. num. 3. de iud. & communem testatur Iulius Clarus, lib. 5. sent. iuris, §. fin. q. 83. in fine. Et hanc iuris sententiã procedere tradit Menoch. de arb. iud. lib. 2. cen. 4. Cas. 3. q. 1. nu. 4. etiã si ex toto pœnitentiam hanc remittere vellet iudex vel Sacerdos, vel etiã si canones certam iam pœnam indixissent, vel iniuncta esset à Pontifice, nihilominus tamen, posse ex causa inferiorem: puta, Episcopum vel alium Prælatum pœnitentiã indi-

indictam immutare vel minuere. Ita etiã Decius, §. de adulterijs, num. 6. Excipiuntur tamen tres casus, 1. Quando Episcopus, sine aliqua causa, pœnitentiam iam consuetam & determinatam iure immutare vel minuere vellet, Abb. in c. Deus qui, extr. eod. 2. Quando pœnitentia publicè peragēda foret, & Episcopus eam immutando priuatā facere vellet, Felin. in c. accusasti, extr. de accusat. 3. Quando iniūcta pœnitentia tertio damnum afferret, c. relatum, extr. de sententia excom.

Quis Finis & Effectus?

Purgatio, remissio, vel deletio peccatorum, ad quem finem instituitur pœnitentia, d. c. quis aliquando, dist. 1. eo. Hic nota, quòd peccata tripliciter purgantur. Aut enim donantur, aut delentur, aut teguntur. Donantur per gratiam Baptismi, c. nullus exspectet, 7. dist. eod. Delentur effusione sanguinis Christi, c. baptizati, dist. 4. de consecrat. Teguntur per charitatē, c. charitas est, dist. 2. de pœ. Sunt & alij effectus, scilicet, acceptio Spiritus sancti, tranquillitas, bona conscientia, vita, salus. Cùm enim fide Christus apprehenditur in pœnitentia, remittuntur peccata, & donatur iustificatis Spiritus sanctus, qui postea eos in omni tranquillitate defendit, & ad salutis vitam ingrediendam viam præstruit, c. quomodò, dist. 2. eo. c. in domo, dist. 4.

Quæ Affinia?

Ieiunium, elemosyna, moderatio naturalium motuum, atq; libidinū, c. nihil prodest, dist. 3. eod. culpa, c. productior, dist. 3. eod. aliq; opera bona & officia iustitię Christianæ.

Quæ

Quæ Adiacentia?

Confessio, dolor, contritio cordis, & Theologica virtutes, scilicet fides, spes, & charitas, c. si Apostolus, dist. 3. d. c. quia aliquando, dist. 1. & per tot. tit. dist. 2. de pœnit.

Quæ Pugnancia?

Peccati delectatio, cordis elatio, delinquentiũ multitudo, desperatio, spes per longa tempora propagandi vitam, timor, pudor satisfactio proprijs viribus attributa, pœnitentia, simulata, falsa, & destituta cõtritione, & bonis operib, de quibus in c. falsas, di. §. eo. & d. c. q̃a aliquando, eod.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

Cogitationis pœnam nemo patitur, c. cogitationis, dist. 1. de pœn.

Perfecta pœnitentia cogit peccatorem omnia libenter sufferre. in corde enim contritio, in ore confessio, in opere tota humilitas. hac est frugifera pœnitentia, c. perfecta, dist. 1. eod.

Mortificatio vitiorum magis, quàm abstinentia ciborum pœnitenti necessaria est, c. mensuram, dist. 1. eod.

Omnis, qui suæ voluntatis arbiter constitutus est, non potest inchoare nouam vitam, nisi pœniteat eum veteri vite, c. quis aliquando, §. omnis, dist. 1. eod.

Sine pœnitentia interiori, nullus vnquam Deo reconciliari potest, d. c. quia aliquando, §. quacunque, distinct. 1. eod.

Sine contritione cordis nullum peccatum dimitti potest, d. c. quia aliquando, §. sine eod. dist. 1.

Primans

Primam vitij causam non penitus extinguit, qui in illam postea recidit, c. si quis, dist. 2. de poen.

Virtute mortis dilectio comparatur. Quia nimirum mentem, quã semel ceperit à delectatione mundi funditus occidit, c. valida, dist. 2. eod.

Charitas est recta voluntas, & ab omnibus terrenis ac presentibus prorsus auersa: iuncta verò Deo inseparabiliter, & ignita igne quodam Spiritus sancti, à quo est, & ad quem refertur incensa, & quæ sequuntur in c. charitas est, vt, distinct. 2. eod.

Humana gloria arrogantia vitium per contrarium, i. humilitatis exercitia euitatur. Exercitia autem humilitatis sunt, si se vilioribus officijs subdat, & ministerijs indignioribus tradat, c. si quis, dist. 2. eod.

Ficta charitas est, quæ deserit in aduersitatibus, c. ficta, dist. 2. eod.

Radix omnium malorum est, cupiditas, & radix omnium bonorum est, charitas. Et simul ambæ esse non possunt: & nisi vna penitus euulsa fuerit, alia plārari non potest, c. quia radix, dist. 2.

Sicut tribus gradibus ad peccatum peruenitur: suggestione scilicet, delectatione, & cōsensione, ita ipsius peccati tres sunt differētia: & in corde, & in facto, & in cōsuetudine, tanquam tres pestes. Vna quasi in domo, id est: cum in corde consentitur libidini: altera verò quasi iam prolata extra portam: Cum in factum procedit assensio: tertia cum vi consuetudinis mala, tanquam mole terrena, premitur animus, quasi in sepulchro iã putres, c. sicut, dist. 2. eod.

Tribus

Tribus modis admittitur peccatum. Nam aut ignorantia, aut infirmitate, aut studio perpetratur: Et grauius quidem infirmitate, quàm ignorantia: sed multò grauius studio, quàm infirmitate peccatur, c. sciendum, dist. 2. eod.

Pœnitentia, est mala præterita plangere, & plangenda iterum non committere, c. pœnitentia, dist. 3. eod.

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS.

Titulus XXXIX.

Continuatio.

EXcommunicatis licet capitalis pœna nō habeatur: tamen non modò grauis, sed & grauiſſima est ijs, qui de religione non benè sentiunt. Nam ab Ecclesia cōmunisq; hominum societate excludit atq; separat: ideò vna ex censuris ecclesiasticæ esse perhibetur, c. ad mensam, 11. q. 3. c. corripitur, 24. q. 3. & c. quærenti, extr. eod.

Quid est Excommunicatio?

Excommunicatio (secundùm Panorm.) est nihil aliud, quàm censura à Canone, vel iudice Ecclesiastico prolata, & inflictà, priuans legitima cōmunionem Sacramentorum, & quandoq; hominū. Abb. in rub.

Vnde dicta Excommunicatio?

Dicta est excommunicatio, quasi extra cōmunionem: quia hominum communionem & cōsolationem adimit, Abb. in rub. hoc tit.

Quotuplex Excommunicatio?

Duplex: maior scilicet & minor. Minor est, per quam quis à sacramentorum participatione con-

scien.